

Stanovisko Evropského výboru regionů – Evropské mise

(2022/C 301/05)

Odkaz:	Markku MARKKULA (FI/ELS), předseda rady provincie Uusimaa
Zpravodaj:	sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o evropských misích COM(2021) 609 final

POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ (dále jen „VR“),

1. vítá mise EU jakožto koordinované úsilí Komise o spojení potřebných zdrojů, pokud jde o programy financování, politiky a předpisy, a také další činnost, jejímž cílem je mobilizovat a aktivovat veřejné a soukromé subjekty a přimět je tak zapojit se do zajištění skutečných a trvalých výsledků v zájmu podpory společenského přijetí nových řešení a přístupů. VR proto zdůrazňuje, že je nutné zaujmout inkluzivní přístup, v jehož rámci by mise EU, stejně jako politika soudržnosti EU i všechny ostatní finanční nástroje EU, měly být využívány k podpoře územní soudržnosti a k plnění cílů udržitelného rozvoje;
2. zdůrazňuje ⁽¹⁾, že s ohledem na Konferenci o budoucnosti Evropy jsou evropské mise coby nový a zcela zásadní nástroj k řešení naléhavých společenských výzev skutečnou zkouškou vlivu a důvěryhodnosti EU. Musí být rozsáhle opodstatněné a přijímané. Jak zdůraznila Evropská komise, města a regiony a všechny jejich zainteresované strany a občané mají pro dosažení ambiciózních cílů misí EU stěžejní význam;
3. stvrzuje své prohlášení ⁽²⁾, že bude podporovat provádění misí EU, neboť jde o různé kroky k řešení společenských problémů, a vyzdvihuje nutnost zavedení účinného systému víceúrovňové správy, který mise EU skloubí s místními a regionálními strategiemi v oblasti rozvoje, se strategiemi pro inteligentní specializaci, s opatřeními zaměřenými na oživení po pandemii COVID-19 a s financováním inovací prostřednictvím strukturálních fondů;
4. důrazně apeluje na klíčové činitele s rozhodovací pravomocí v EU a v členských státech, aby urychleně a rozhodně reagovali na situaci na Ukrajině, a to i při zahájení misí EU, a zejména mise zaměřené na města. Kritéria pro čerpání finančních prostředků z nástroje NextGenerationEU a z dalších veřejných zdrojů financování musí být dostatečně pružná a umožnit, aby část aktivit prováděných v rámci mise zaměřené na města vedla k vytvoření hlavních tahů pro transformaci evropské energetiky. Ty by měly podporovat výzkum veřejného a soukromého sektoru zaměřený na vývoj nových řešení v oblasti energetických systémů. Města, další veřejné subjekty a podniky mohou zejména využívat zadávání veřejných zakázek na inovativní řešení, aby urychlily zavádění obnovitelných zdrojů energie a vyvinuly udržitelná, inovativní energetická řešení, která by nahradila fosilní paliva, jež nyní země EU nakupují z Ruska;
5. vítá skutečnost, že je ve sdělení o evropských misích ⁽³⁾ náležitě uznán význam místních a regionálních orgánů nejen při plnění evropských misí, nýbrž také při jejich koncipování a šíření informací o nich;

⁽¹⁾ Plenární zasedání VR dne 27. ledna 2022, Usnesení Přispění místních a regionálních orgánů ke Konferenci o budoucnosti Evropy (Úř. věst. 270, 13.7.2022, s. 1).

⁽²⁾ Plenární zasedání VR ve dnech 1. a 2. prosince 2021, usnesení k pracovnímu programu Evropské komise na rok 2022 (Úř. věst. C 97, 28.2.2022, s. 1).

⁽³⁾ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o evropských misích – COM(2021) 609 final.

6. zdůrazňuje, že vzhledem ke spoluvytváření poznatků a know-how musí provádění misí EU vycházet z každodenní práce zaměřené na rozvoj a přepracování postupů měst a regionů. Vzniknou tak systematické součinnosti s politikou soudržnosti EU, využíváním strukturálních fondů a dalšími specializovanými nástroji. Rovněž se tak celosvětově zviditelní potenciál regionů a místních společenství a úloha obcí při uskutečňování zamýšlených transformací;

Mise EU jako nový ambiciózní nástroj ke zvládnutí velkých společenských výzev

7. uznává v souladu s tvrzením Evropské komise, že mise EU mají být „novým“ a „nepostradatelným“ nástrojem. Mise EU jsou novou možností, jak díky konkrétním výsledkům a dopadům do roku 2030 nalézt nová řešení některých našich největších problémů tím, že výzkum a inovace budou mít novou funkci, vzniknou nové formy správy a spolupráce a budou zapojeni občané⁽⁴⁾;

8. připomíná, že každá mise EU by měla mít svůj jasný plán a uplatňovat nový systémový přístup víceúrovňové správy a metody k experimentování, vývoji prototypů, monitorování a rozšiřování činností na všech úrovních správy. Zvláštní pozornost je třeba věnovat vytváření portfolií opatření na úrovni EU i na regionální či místní úrovni a jejich účinnému šíření během všech fází plánování a provádění. To vyžaduje zapojení a angažovanost místních a regionálních orgánů a spolupráci při sdílení zkušeností s účinnou inovativní správou;

9. upozorňuje, že je místní a regionální úrovni třeba přidělovat finanční prostředky na mise, aby se mohla podílet na hledání inovativních průkopnických řešení pro celou řadu patových situací, které příliš často brání přiměřenému pokroku při nalézání nových řešení a dosažení účinku. To vyžaduje vytváření nových evropských partnerství na základě místních a regionálních zájmů vymezených ve strategiích pro inteligentní specializaci. Při misích EU by se měly využít zkušenosti, které přinese provádění pilotních projektů VR a Společného výzkumného střediska „Partnerství pro regionální inovace“;

10. doporučuje, aby se při misích EU kladl důraz na zohlednění lidského faktoru a zaměření na člověka, neboť v tomto ohledu jsou všechny aspekty udržitelnosti – ekologické, hospodářské, sociální a kulturní – hnací silou změn při plnění ambiciózních cílů misí EU. Kvalitu života lze zvýšit pouze vědomou spoluprací v komplexních subjektech. Při tom je třeba nalézt větší rovnováhu mezi hmotným a nehmotným blahobytem v Evropě i na celém světě. Příroda umožňuje život na naší planetě a my musíme respektovat skutečnost, že člověk je na přírodě závislý;

11. zdůrazňuje, že mise EU musí přispívat k zavádění nových způsobů fungování. Rozvoj vyžaduje, aby si všichni aktéři osvojili nové dovednosti tím, že propojí technologie a výzkum s přístupem zaměřeným na člověka, zavází se k provedení společné ekologické a digitální transformace a zajistí přístup k potřebným zdrojům. Tyto požadavky jsou nezbytné při vytváření dobře fungujících regionálních a místních ucelených systémů v oblasti výzkumu, vývoje a inovací, které budují nové inovační znalostní systémy s cílem propojit špičkové evropské tvůrce poznatků s regionálními a místními živými laboratořemi a dalšími experimentálními centry, a při provádění demonstračních činností, jako jsou majákové projekty. S jejich pomocí mohou všechna města a všechny regiony uplatňovat učení na základě srovnávání a vytváření partnerských sítí za účelem využití koncepcí a řešení průkopníků v oblasti inteligentních a udržitelných postupů;

12. upozorňuje na skutečnost, že regionální a místní správa, prognózy a navyšování investic do výzkumu, vývoje a inovací jsou ústředními prvky portfolií misí EU, které sestávají z profesionálně organizovaných činností na evropské, vnitrostátní, regionální a místní úrovni. Organizování v rámci misí EU zvyšuje spolupráci, motivaci a schopnosti – jinými slovy konkurenceschopnost – tím, že se podílí na vytváření nových portfolií a opatření. Organizování zahrnuje mnoho souběžných kroků a činností v rámci víceúrovňové správy napříč různorodými systémy. Je třeba využívat jak veřejné, tak soukromé finanční nástroje a poskytovat podporu zejména méně rozvinutým regionům, aby byly všechny regiony motivovány ke zdokonalení svých systémů výzkumu, vývoje a inovací a aby přispívaly k provádění misí EU;

13. připomíná, že vzhledem ke zkušenostem svých šesti komisí a zkušenostem získaným při uskutečňování kampaní, například v rámci Zelené dohody na místní úrovni a Evropského podnikatelsky zaměřeného regionu (EER), hraje při provádění misí EU významnou úlohu, a podotýká, že je přirozeným partnerem pro spolupráci s veřejným a soukromým sektorem, průmyslem a službami a také s občany;

⁽⁴⁾ European Research Area Policy Agenda – Overview of actions for the period 2022-2024, Evropská komise, 2021.

Úloha měst a regionů při misích EU

14. v souladu se společným akčním plánem, který v roce 2020 podepsala komisařka Marija Gabriel s VR, zdůrazňuje, že je spolu s členskými státy a evropskými regiony a městy připraven převzít aktivní úlohu při společném vytváření systému víceúrovňové správy, aby bylo možné splnit cíle misí EU. Opatření, díky nimž bude zajištěn nezbytný rozvoj, budou založena na místně orientovaných, ucelených regionálních inovativních systémech a strategiích pro inteligentní specializaci (S3/S4);

15. může ovlivnit obecné postupy související s misemi EU, informovat činitele s rozhodovací pravomocí a mobilizovat regiony a města, aby se na misích nejrůznějšími způsoby aktivně podílely atd. Plány misí EU mají výrazný regionální a místní rozměr a jejich prováděcí mechanismy zahrnují návrhy, v nichž zaujímají ústřední místo regiony a města a jejich ucelené systémy v oblasti výzkumu, vývoje a inovací. VR tak může intenzivně spolupracovat se všemi partnery na tom, aby měl tento nový politický nástroj založený na přístupu zdola nahoru žádoucí účinek;

16. je připraven – se zapojením všech komisí VR příslušných pro jednotlivé problematiky misí – pomoci zaangažovat co nejvíce měst a regionů s cílem zajistit, aby regionální a místně úroveň podporovala mise EU. Za tímto účelem bude:

- a) provádět informační kampaně, vést přímý dialog a zavádět další společné a interaktivní postupy zapojování, které budou zaměřeny na různé cílové skupiny, včetně dětí mladších 18 let,
- b) motivovat pokrokové komunity k účasti na zkoušení inovativních řešení v reálném provozu,
- c) motivovat demonstrační komunity, aby se zapojily do plošného zavádění inovativních řešení a do šíření osvědčených postupů v zájmu jejich celoevropského využití,
- d) zajišťovat, že při provádění činností v rámci misí bude plně zohledňována rozmanitost regionů v Evropě a jejich četných komunit zainteresovaných stran a občanů;

17. vyzývá členské státy, aby podporovaly provádění misí EU tím, že zajistí součinnost s celostátními a regionálními programy a usnadní přístup k financování na úrovni EU i jednotlivých členských států;

18. naléhavě vyzývá k zajištění toho, aby měly všechny venkovské oblasti, všechna města a všechny regiony (se špičkovými, průměrnými i nedostatečnými výsledky) dostatečné kapacity a schopnosti k zavádění inovací ve svých komunitách a aby jim byla poskytována podpora prostřednictvím příslušných procesů vzdělávání, které jim rovněž umožní fungovat jako platformy pro poskytovatele služeb, kteří sdružují více subjektů a podporují ostatní, mj. i skupiny subjektů. Místní či regionální procesy vytváření hodnot je třeba řídit na úrovni účinných hodnotových řetězců a hodnotových toků pro spolupráci, a dále tak rozvíjet ucelené systémy;

19. zdůrazňuje, že ambiciózní cíle bezpodmínečně vyžadují, aby politici, úředníci a odborníci na inovace měli náležitou kompetenci, a mohli se stát hybateli změn při osvojování si nových znalostí a schopností. Zásadní význam mají tyto tři procesy:

- a) operační procesy vzdělávání určené městům a regionům se zaměřením na začlenění činností souvisejících s misemi do dalších místních činností, aby se staly součástí běžného strategického a operačního rozhodování,
- b) motivování a podporování podniků, výzkumných zařízení, vysokých škol, subjektů odborné přípravy a jejich místních a tematických ucelených systémů, aby se zapojily do společného hledání nových inovativních průkopnických řešení a
- c) uplatňování nových inkluzivních metod při inovacích.

Prostředky uplatňované v rámci těchto procesů by měly zahrnovat mj. rozsáhlá partnerství, zadávání veřejných zakázek na inovativní řešení, rychle vyvíjené prototypy a zkoušení nových řešení;

20. připomíná, že jsou k dispozici osvědčené postupy, které však vyžadují odhodlání jednotlivých měst a regionů a intenzivní spolupráci, kterou zajistí týmy misí EU. Vyčlenění finančních prostředků na celoevropská partnerství urychlí zajištění těchto rozhodujících faktorů v celé řadě evropských měst a regionů. Zásadní úlohu může v tomto ohledu hrát několik stávajících nástrojů EU, například Společné výzkumné středisko, Interreg, iniciativy společného plánování a Evropský inovační a technologický institut a jeho znalostní a inovační společenství;

21. zdůrazňuje, že je třeba přezkoumat všechny finanční nástroje EU na podporu misí, zejména na místní a regionální úrovni. Finanční prostředky z programu Horizont nejsou pro regiony a města snadno přístupné a nejsou dosud v dostatečné míře sladěny s novými strategickými cíli misí EU. Pro mnoho regionů je velmi obtížné získat přístup k finančním prostředkům, žádosti podávají opakovaně, musí splňovat velmi specifická kritéria a musí se vyznat ve složitých systémech. Mnoho regionů má například problémy s financováním prohlubování dovedností svých pracovních sil, které jim má pomoci urychlit ekologickou transformaci, jež má pro mise EU zásadní význam. Proto je nutné zjistit, jak lze přístup k finančním prostředkům EU usnadnit;

Pokyny pro účinnější provádění misí EU

22. vyzdvihuje nutnost vytvářet dynamická partnerství, která musí být jednak výrazem formalizovaných vzájemných závazků, ale musí být také do určité míry flexibilní, tak aby bylo díky smlouvám o partnerství mezi misemi EU a demonstračními městy a regiony možné zvýšit celoevropský dopad důležitých záměrů a činností prováděných decentralizovanými demonstračními subjekty;

23. podporuje flexibilní přístup a zdůrazňuje aktivní koncepční rozvoj smluv uzavíraných městy a regiony, jak se navrhuje v plánech provádění misí EU;

24. navrhuje zavést značku „mise EU“ pro ta města a ty regiony, které převezmou odpovědnost a stanou se v souvislosti s plněním cílů misí EU a šířením výsledků svých inovativních řešení demonstračními průkopníky a podporovateli ekologické a digitální transformace v Evropě, a vyzývá k tomu, aby se vyvodila ponaučení z již zavedených nástrojů, jako je Pakt starostů a primátorů;

25. navrhuje různé možnosti, jak využít značku mise EU k posílení součinnosti s dalšími relevantními iniciativami EU a jinými souvisejícími iniciativami a k využívání finančních nástrojů, jako je fond InvestEU, Nástroj pro oživení a odolnost, meziregionální inovační investice (I3), Interreg Europe, Nástroj pro propojení Evropy, EU4Health, EIB a EIT. Doporučuje vytvořit celoevropský systém, v jehož rámci by EU i členské státy využívaly značku mise EU ke zjednodušení postupů podávání žádostí. Značka by měla pomoci získat přístup k finančním prostředkům EU a členských států za účelem podpory místních a regionálních aktivit prováděných v rámci plnění ambiciózních cílů misí EU a zároveň zlepšení místních a regionálních postupů;

26. upozorňuje, že na místní a regionální úrovni se jedním z nejúčinnějších nástrojů harmonizace regionálních strategií v oblasti výzkumu a inovací, včetně strategií pro inteligentní specializaci (S3/S4), s vnitrostátními a evropskými strategiemi, s EVP, s programem Horizont Evropa a s misemi EU, mohou stát centra EVP (ERAHubs), která tak mohou přispět k provádění strukturujících projektů, jež budou v prvé řadě podkladem pro mise EU a na jejichž základě budou pro mise získávány různé zdroje financování. Proto by bylo vhodné spojovat označení „mise EU“ vždy s ERAHubs, pokud je to možné;

27. připomíná, že je nutné zavést a uplatňovat účinné postupy řízení znalostí s cílem prosazovat mise EU na základě využívání nejlepších znalostí dostupných v regionech i na celém světě a se zohledněním etických kritérií nové mezinárodní strategie Komise pro výzkum a inovace. K využívání a šíření výsledků je zapotřebí, aby byl program Horizont Evropa a další nástroje dynamičtější a bylo možné provádět experimenty a vyvíjet prototypy v reálných podmínkách;

28. zdůrazňuje, že mise EU by měly být prováděny v rámci otevřeného a participačního procesu se zapojením všech příslušných zainteresovaných stran na místní, regionální, evropské i celosvětové úrovni^(?). Pro úspěšné provádění misí EU bude mít zásadní význam zejména zapojení regionů, obcí a občanů. V tomto ohledu musí být při všech misích zaručen přímý dialog s těmito zainteresovanými stranami. VR je připraven být v souvislosti s misemi EU silným spojencem;

29. poukazuje na to, že by se experimenty a demonstrace misí EU měly zaměřit na organizační činnosti s cílem posouvat hranice vědy, zvládat vědecky vyspělé technologie a kombinovat digitální, fyzikální, environmentální a biologické inovace. Výsledky by se měly pravidelně hodnotit a sdílet, a to na nejvyšší úrovni. Při misích EU by měly mít velký význam strategie pro inteligentní specializaci jakožto koncepce regionální spolupráce s průmyslem a výzkumem;

^(?) Stanovisko VR Horizont Evropa – 9. rámcový program pro výzkum a inovace (COR-2018-03891) (Úř. věst. C 461, 21.12.2018, s. 79).

Prognózy a společenské inovace s rozhodujícím významem pro mise EU a realizované díky nim

30. znovu zdůrazňuje, že výzvy mají komplexní povahu a že nezbytné vědecké a technologické poznatky existují jen do určité míry. Cílů lze dosáhnout prostřednictvím rozsáhlé prognostické činnosti, navýšení investic do výzkumu a vývoje, vývoje prototypů v reálných podmínkách, experimentování a šíření výsledků;

31. bere na vědomí značný potenciál výzkumu pro všechny druhy inovací i řešení velkých společenských výzev. Očekává proto, že se při přijímání politických rozhodnutí bude obecně více vycházet z faktů, budou se zohledňovat zájmy výzkumu a bude se přihlížet k vytváření příznivých podmínek pro společenské inovace, které budou dostatečně rychle zaváděny do každodenní praxe a konkrétních postupů;

32. připomíná, že ambiciózních cílů misí EU lze dosáhnout pouze podporou účinných procesů vzdělávání určeného politickým představitelům, vedoucím pracovníkům, odborníkům a občanům v regionech a organizacích. Evropské koncepce vypracované městy či regiony musí být přizpůsobeny podmínkám v daném regionu, a to na základě systémového profesionálního vývoje postupem „učení praxí“ na místní úrovni určeným pro všechny;

33. zdůrazňuje, že by se mise EU měly zaměřit na využívání potenciálu nehmotných aktiv a duševního kapitálu. Budou-li tyto znalosti využívány při přijímání politických rozhodnutí, zejména za účelem budování inteligentních měst zaměřených na člověka, která budou zaměřena na udržitelnost, mohou přispět ke stimulaci investic do lidského kapitálu, strukturálního kapitálu, kapitálu vyplývajícího ze vztahů a výzkumu, vývoje a inovací obecně;

34. zdůrazňuje, že je důležité, aby se od hlavních prohlášení týkajících se evropské politiky v oblasti výzkumu, vývoje a technologií, jak se stanoví ve Zprávě o strategickém výhledu z roku 2021 ⁽⁶⁾, přešlo k činům. Konkrétně se jedná zejména o následující:

- a) Nadcházející desetiletí se budou vyznačovat dalším přerozdělováním globálních sil, přičemž jejich geoeconomické těžiště se bude přesouvat směrem na východ.
- b) EU soupeří na celosvětovém poli o výhodu „prvního tahu“ při stanovování norem.
- c) EU musí zaujmout silnější pozici ve vývoji a výrobě inkluzivních technologií nové generace.
- d) Kromě specifických technologií je hnací silou transformace hyperkonektivita.
- e) Zásadní význam pro souběžnou transformaci EU mají kritické suroviny.
- f) Digitální suverenita EU bude záviset na schopnosti uchovávat, získávat a zpracovávat údaje a zároveň splňovat požadavky na důvěru, bezpečnost a základní práva.
- g) Je třeba podporovat strategickou soběstačnost EU.
- h) Udržitelnou a rozmanitou nabídku by mohla zajistit inteligentní kombinace průmyslových, výzkumných a obchodních politik s mezinárodními partnerstvími;

35. poukazuje na to, že by vývoj technologií měl být při přechodu k činům více než doposud sladěn se socioekonomickým vývojem a že by měl probíhat v reálných podmínkách, aby bylo zaručeno rychlé využívání a šíření výsledků;

36. navrhuje zintenzívnit interinstitucionální spolupráci EU v oblasti prognóz, přičemž zvláštní úlohu by měly mít Společné výzkumné středisko, výzkumná služba Evropského parlamentu a VR. VR doporučuje, aby bylo na celostátní, regionální a místní úrovni zvaženo organizování participačních občanských vědeckých iniciativ určených široké veřejnosti a především mladým lidem, zejména studentům vysokých a středních škol, a podnikatelům a zaměřených na politické rozhodování. Za tímto účelem budou ustaveny výbory, jejichž úkolem bude zaměřit se v budoucnu na prognózy a na hodnocení technologií;

⁽⁶⁾ Zpráva o strategickém výhledu z roku 2021 (COM(2021) 750 final).

Nový přístup k politice v oblasti technologií, výzkumu a vývoje při misích EU

37. zdůrazňuje, že společenská transformace a změny v chování, které přispívají k plnění cílů misí EU, musí být inkluzivní a pozitivní v tom smyslu, že budou rozsáhle využívány prototypy a v rámci metodického přístupu testovány;

38. připomíná, že jádrem misí EU je výzkum a inovace. Komplexní společenské výzvy lze zvládnout pouze navýšením investic do výzkumu, vývoje a inovací. Studie EVP i průmyslových subjektů jasně dokládají⁽⁷⁾, že v oblasti intenzity úsilí podniků ohledně výzkumu a inovací EU zaostává za svými hlavními celosvětovými konkurenty, zejména v odvětvích špičkových technologií a v rozšiřování inovativních malých a středních podniků, což má nepříznivé dopady na produktivitu, tvorbu pracovních míst a konkurenceschopnost;

39. podporuje cíle EVP⁽⁸⁾ spočívající v tom, že nový EVP bude zároveň muset podpořit oživení Evropy a přispět k její ekologické, digitální a sociální transformaci podporou konkurenceschopnosti založené na inovacích a podporou technologické suverenity v klíčových strategických oblastech (např. v oblasti umělé inteligence a dat, kybernetické bezpečnosti, mikroelektroniky, kvantové výpočetní techniky, technologií 5G, baterií, obnovitelné energie, vodíku, nulových emisí a inteligentní mobility atd.) v souladu s modelem otevřené strategické autonomie;

40. vyzývá k tomu, aby politiky uhlíkové neutrality založené na poptávce zahrnovaly jako kritéria pro zadávání udržitelných veřejných zakázek uhlíkovou stopu a pozitivní uhlíkovou stopu. Kromě uhlíkové stopy poukazuje VR na význam pozitivní uhlíkové stopy, což je nový přístup k vytváření a propočtu dopadu na klima tím, že je prezentován pozitivní dopad výrobků a služeb šetrných ke klimatu⁽⁹⁾;

41. podporuje průmyslová opatření v oblasti výzkumu, vývoje a inovací zaměřená na omezování uhlíkové stopy při vývoji nových, rozšířených produktů, systémů a dalších inovativních řešení, které hrají zásadní úlohu při plnění klimatických cílů, a upozorňuje na skutečnost, že bez výrazného urychlení inovací v oblasti čisté energie nebude možné dosáhnout cíle nulových čistých emisí;

42. Připomíná, že jsou zapotřebí nové technologie. Ve zprávě Mezinárodní energetické agentury IEA⁽¹⁰⁾ se předkládají analytické důkazy pro to, že 25 % snížení emisí uhlíku, které je nutné k tomu, aby se klima na Zemi vydalo udržitelnou cestou, bude pocházet z vyspělých technologií. Naproti tomu bude 41 % potřebných technologií pocházet z nových technologií, které se nacházejí ve fázi počátečního zavádění, a 34 % bude pocházet z technologií v demonstrační fázi, ve fázi prototypů nebo z technologií, které ještě nebyly ani vyvinuty;

43. upozorňuje na důležitost a komplexnost měření emisí skleníkových plynů. Základní měření emisí skleníkových plynů spadá do rámce 1 a 2. Ale využíváním i rámce 3 lze dosáhnout cíle nulových čistých emisí a čistých záporných emisí. Do rámce 3 spadají všechny ostatní nepřímé emise vznikající ve všech článcích hodnotového řetězce;

44. vyzdvihuje úlohu misí EU, které jsou jednou z hlavních priorit EU při uskutečňování ekologické a digitální transformace. Evropská komise zahájila pilotní fázi iniciativy „ERAHubs“ s cílem usnadnit regionální spolupráci a výměnu osvědčených postupů v oblasti výzkumu, vývoje a inovací díky pobídce spočívající v maximalizaci hodnoty produkce, předávání a využití znalostí. VR vybízí k tomu, aby se při misích EU zkoumala možnost využívat síť ERAHubs jakožto nástroj propojení místních a regionálních ucelených systémů v oblasti výzkumu a inovací a aktivně se spolupracovalo s místními a regionálními činiteli na provádění pilotních projektů ERAHubs s cílem rozvíjet konkrétní spolupráci;

45. zdůrazňuje, že systém sítí ERAHubs usiluje o začlenění chybějících prvků do prostředí EVP a Evropského prostoru vzdělávání s cílem vytvořit silné evropské znalostní společnosti v celé Evropě, aby bylo možné urychlit přechod společnosti na udržitelný zelený a digitální růst. Síť ERAHubs v ideálním případě zajistí, že se místní a regionální ucelené systémy v oblasti výzkumu, vývoje a inovací stanou nedílnou součástí příslušného celoevropského systému;

(7) Nový EVP pro výzkum a inovace (COM(2020) 628 final).

(8) Nový EVP pro výzkum a inovace (COM(2020) 628 final).

(9) Stanovisko VR Vytvoření Unie odolné vůči změně klimatu – nová strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu, přijaté na plenárním zasedání dne 1. července 2021 (Úř. věst. C 440, 29.10.2021, s. 42).

(10) Energy Technology Perspectives, IEA, 2020.

46. podporuje umožnění aktivního místního přispění k integrovanému zavádění ERAHubs, dalších způsobů testování regionálních ucelených systémů a misí EU v oblastech experimentování, rychlého vývoje prototypů, testování, demonstrací a šíření efektivního výzkumu a inovací v městech a regionech;

47. uznává, že pro přijetí celoevropského přístupu k inovativním opatřením má zásadní význam příprava různých místních a regionálních přehledů, nápadů a poznatků. Je naprosto nezbytné sdílet získané poznatky mezi městy a regiony, jakož i mezi pěti misemi EU. VR doporučuje, aby byla urychleně vytvořena síť pro společné učení, jejímž prostřednictvím by bylo možné sdílet a předávat základní poznatky o procesu i obsahu, a to směrem dolů jiným městům a regionům i směrem nahoru dalším misím EU a Evropě jako celku;

48. žádá, aby byly během francouzského předsednictví zveřejněny závěry Rady týkající se misí EU, jež by se rovněž měly stát příležitostí k upevnění koncepce ERAHubs, o níž se mise musí opírat, aby mohly být úspěšně zakotveny na místní a regionální úrovni. V těchto závěrech by měl být rovněž vyzdvížen význam výzkumné infrastruktury, kterou města a regiony důsledně podporují a jež je pro provádění misí EU rozhodující;

49. potvrzuje, že musí být sice přednostně prováděny mise, o nichž již bylo rozhodnuto, nicméně je nutné neustále uvažovat o případném vytvoření dalších misí, vyvstanou-li nové, zásadní společné problémy. Po zřízení Úřadu pro připravenost a reakci na mimořádné situace v oblasti zdraví (HERA) by se úvahy o vytvoření nové mise měly soustředit na klíčovou otázku přípravy evropské společnosti na řešení připravenosti na zdravotní hrozby a krize a na jejich zvládnutí, neboť má systémový význam, meziodvětvový charakter a jsou do ní zainteresovány různé subjekty;

Zkušenosti VR – součinnost mezi misemi EU a dalšími významnými politickými nástroji

50. naléhavě připomíná, že by mise EU měly vycházet ze zkušeností se stávajícími iniciativami a programy EU a z příslušných poznatků s cílem dosáhnout synergií. Systémová změna vyžaduje spoluvytváření transformačních ucelených systémů založených na vzdělávání a na výzkumu, vývoji a inovacích s interdisciplinární vědeckou a provozní součinností v rámci celé Evropy a napříč všemi pěti misemi EU;

51. znovu opakuje, že je nutné šířit mentalitu otevřené spolupráce, prohlubování místní spolupráce a rozšiřování evropských partnerství při vynalézání nové udržitelné budoucnosti Evropy zaměřené na člověka. Potenciální kapacity se ve všech částech Evropy nacházejí především na místní a regionální úrovni. Zásadní význam má rychlost. Velké společenské výzvy je třeba řešit v příštích několika málo letech. Rozhodující jsou při tom znalosti a vzdělávání;

52. doporučuje, aby se věnovala zvláštní pozornost jednotlivým fázím provádění misí EU ze strany měst a regionů za pomoci VR, mj. víceúrovňové správě, financování a úspěšnému provádění toho, jak dosáhnout splnění ambiciózních cílů tím, že budou účinně zahrnuty do politik EU v oblasti výzkumu a inovací, zejména strategií pro inteligentní specializaci (S3/S4), ERAHubs, Nového evropského Bauhausu a dalších velmi důležitých iniciativ, programů a nástrojů, které nabízejí víceúrovňové politiky EU;

53. zavazuje se, že bude ve spolupráci se Společným výzkumným střediskem provádět vzdělávací činnosti s cílem podpořit aktivity misí EU v rámci iniciativ „Věda ve městě“ a „Věda se setkává s regiony“. V této souvislosti bude podporovat iniciativy s rozsáhlým dopadem a bude sdílet výsledky misí EU. Krátkodobá opatření nejsou odpovídající reakcí na řešení toho, co je skutečně nutné. Smysluplnou činností je podpora vytváření sítě regionálních středisek budoucnosti, aby byla stimulována tvořivost a podnikatelský duch, a jejich propojení s Novým evropským Bauhausem, s činností v rámci plnění cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje a s laboratořemi Futures Literacy Labs činnými v rámci UNESCO. Cílem je zajistit krátkodobou i dlouhodobou udržitelnost prováděných iniciativ;

54. vybízí k prohloubení spolupráce s evropskými sítěmi, které jsou aktivní v oblasti podpory výzkumu, vývoje a inovací při zvládnutí společenských výzev, jako jsou EUA, EARTO a ERRIN. Kromě toho by každá mise EU měla efektivně spolupracovat se svými tematickými sítěmi, jako jsou CEMR, Eurocities a CPMR. VR velmi intenzivně spolupracuje se všemi těmito sítěmi zainteresovaných stran, aby byl zaručen žádoucí dopad misí EU jakožto nového politického nástroje typu „zdola nahoru“;

55. zdůrazňuje, jak důležité je posílit kapacity regionů a měst pro podávání žádostí o financování misí EU a využívat zkušeností získaných s prováděním rozsáhlých iniciativ financovaných z prostředků EU, jako je evropská síť živých laboratoří (ENoLL), iniciativa Vanguard, digitalizace měst, Otevřená a flexibilní inteligentní města, iniciativa Věda ve městě a Living-in.EU (evropská cesta digitální transformace ve městech a obcích). Zvýší se tím odolnost měst a regionů, jejich schopnost reagovat a jejich aktivní zapojení do evropských reforem a posílí se zapojení občanů po celé EU, což následně znásobí dopad iniciativ EU a zaručí rozsáhlejší a spravedlivější rozdělení zdrojů, aby všude byly vhodnější podmínky pro získávání finančních prostředků ze zdrojů v EU i mimo ni a bylo možné se dostat do čela vývoje;

Doporučení pro jednotlivé mise

56. zdůrazňuje význam spolupráce mezi jednotlivými misemi na všech úrovních správy. VR zdůrazňuje, že všechny mise EU mají jasné společné zaměření, jímž je vynalezení udržitelné inteligentní budoucnosti, což se projevuje například společným vytvářením a řešeními založenými na výzkumu, vývoji a inovacích:

- přizpůsobování se změně klimatu: zvládnání povodní, lesních požárů a dalších katastrof, řešení vycházející z přírody, zajištění odolnosti kritické infrastruktury vůči změně klimatu, systémy monitorování veškerých dopadů na zdraví obyvatel a varování před nimi;
- rakovina: zdraví obecně, zvýšit preventivní opatření zejména prosazováním zdravých životních návyků;
- oceány a vody: ochrana a obnova vodních ekosystémů, omezení znečištění a zajištění klimaticky neutrální modré ekonomiky;
- klimaticky neutrální města: pokrok v průřezových environmentálních, infrastrukturních a průmyslových řešeních, která přispívají ke klimatické neutralitě měst;
- půda: předcházení znečištění při využívání půdy a za všech okolností zachování čerstvých a zdravých podzemních vod;

57. navrhuje pro jednotlivé mise EU následující činnosti, jež mají zvýšit jejich dopad:

a) *Přizpůsobování se změně klimatu*

VR zdůrazňuje, že mise „Přizpůsobování se změně klimatu“ by měla mít základní obecnou úlohu, zejména pokud jde o prognózy a motivaci všech subjektů v Evropě, aby aktivně přispívaly k misím EU. Měla by se zaměřit na sociální a společenské povědomí a přijetí obecného závazku vytvářet rozsáhlá systematická řešení. Zejména se musí zabývat otázkami souvisejícími s ekologickou transformací v oblasti průmyslu, bydlení a mobility. Ztráty způsobené změnou klimatu již dosahují v průměru 12 miliard EUR ročně. EU by měla provádět makrofiskální analýzy v oblasti klimatu s cílem přesvědčit o důležitosti přijmout opatření v oblasti přizpůsobování se změně klimatu souběžně s jejím zmírňováním. V rámci ochrany obyvatelstva před změnou klimatu je nutné se zabývat rovněž sociálními aspekty a výzvami v oblasti soudržnosti.

b) *Nádorová onemocnění*

VR zdůrazňuje význam špičkového světového výzkumu a vybízí výzkumné pracovníky a inovátory, aby v zájmu úspěchu této mise zintenzivnily evropskou a mezioborovou spolupráci zainteresovaných stran. Zdůrazňuje, že je důležité rozšířit očkování proti lidskému papilomaviru, vytvářet biobanky a zajistit přístup k nejnovějším léčbám a že je třeba v jednotlivých zemích a regionech šířit osvědčené postupy. Jednou z hlavních výzev jsou rozdíly v přístupu k léčbě rakoviny mezi jednotlivými členskými státy a regiony EU i v rámci nich a také rozdíly z hlediska kvality života pacientů. Lepší přístup ke včasnému screeningu, novým diagnostickým nástrojům a inovativním léčbám rakoviny v členských státech a regionech EU má proto zásadní význam a vyžaduje investice do infrastruktury, vybavení, digitální transformace zdravotní péče, pracovníků ve zdravotnictví a nových modelů péče. Další problém tkví v přístupu k cenově dostupné léčbě a léčivým přípravkům a také v kvalitě individuální péče poskytované pacientům a v sociálních inovacích určených k podpoře poskytované pečujícími osobám.

c) *Obnova našich oceánů a vod do roku 2030*

VR zdůrazňuje, že obnova zdravých oceánů a vod a zabezpečení pitné vody představují z krátkodobého i dlouhodobého hlediska osudové globální otázky. Problém znečištění lze vyřešit pouze tak, že bude kladen důraz na mezinárodní rozměr: otázka přímořských oblastí, jako je Středomoří, Atlantik, Baltské moře, Černé moře a povodí Dunaje a prohloubení

spolupráce mezi regiony. Zvláštní pozornost je třeba věnovat arktické oblasti. VR požaduje, aby problematika moří a vod představovala v rámci úsilí o oživení evropského projektu novou společnou prioritu. Zdůrazňuje, že pro misi je podstatné zaměřit se konkrétně na výzkum a technologie čisté vody, na účinnější zásobování a na modrou oceánskou ekonomiku, přičemž je třeba klást důraz na podnikání, udržitelný cestovní ruch, dekarbonizaci námořní dopravy a na obnovitelnou energii z moří. Vzniknou tak nové rozsáhlé příležitosti pro přeshraniční a inovativní obchodní spolupráci. VR upozorňuje na skutečnost, že je zapotřebí přimět města a regiony k budování evropských sítí, které by propojily ucelené místní systémy námořních inovací s hodnotovými řetězci a vytvářely inovace v námořním odvětví.

d) *Inteligentní města neutrální z hlediska klimatu*

VR zdůrazňuje, že Evropa potřebuje aktivní průkopnická města, jež budou spoluvytvářet nová naléhavá řešení a sdílet výsledky svých experimentů s ostatními. Je třeba zapojit a podporovat všechna města a všechny regiony v celé Evropě. Průkopnická města by měla fungovat jako inovační centra, jež spoluvytvářejí přenositelná a přímo využitelná řešení, která lze rozšířit na všechna ostatní evropská města v rámci jejich přechodu na klimatickou neutralitu do roku 2050. Evropská komise by měla vytvořit širší seskupení měst, která se přihlásila, ale nebyla vybrána, aby tato města mohla různými způsoby využívat pokroku a výsledků průkopnických měst, včetně přímého uplatňování přenositelných řešení. V dodatku k plánu provádění této mise jsou uvedeny již existující úspěšné programy a projekty či související „zelené iniciativy“. Získané poznatky by měly být východiskem pro vypracování víceúrovňových plánů dosažení klimatické neutrality měst. Měly by se vytvářet transformační komunity za účasti mnoha subjektů, které budou mít k dispozici společné nástroje, aby jednotlivé komunity nemusely jednat samostatně. VR zdůrazňuje, že příprava klimatických smluv pro města ze strany zúčastněných měst je proces řízený poptávkou, jenž by měl umožňovat místní řešení, potřebuje však výraznou podporu na vnitrostátní i regionální úrovni.

e) *Dohoda o půdě pro Evropu*

VR zdůrazňuje, že ke splnění cílů mise „Dohoda o půdě pro Evropu“, jež zahrnuje všechny typy využívání půdy, a k prozkoumání nových možností, jak provést ambicióznější reformu SZP EU, je zapotřebí systémové uvažování a řízení transformace pomocí nástrojů, včetně výzkumu, vývoje a inovací a vzdělávání. Pro úspěch této mise je rozhodující, aby byly v zájmu rozšíření uhlíkového zemědělství a rozsáhlejšího ukládání uhlíku v lesích přepracovány systémy zemědělské výroby a zakládány nadnárodní klastry živých laboratoří. Nezbytnými opatřeními ve venkovských oblastech i ve městech je podpora biologické rozmanitosti a upřednostňování ekologických lesních produktů a udržitelných potravin z místních zdrojů ze strany občanů. Dalším zásadním bodem je otázka, jak v rámci podpory cílů této mise zatraktivnit lesnické činnosti a zajistit jejich hospodářskou udržitelnost, aniž by přestaly být lukrativní.

Úloha VR při podporování evropské i celosvětové transformace

58. poukazuje na to, že lidé žijí a pracují ve městech a regionech a že by se všechny mise EU měly soustředit na lidi, počínaje podniky, akademickou obcí a vládními orgány až po jednotlivé občany všech věkových skupin a ze všech prostředí. VR, Společné výzkumné středisko a další příslušní aktéři znají různé účinné a osvědčené technologie pro účast občanů, od rozvoje podnikavosti až po kempy společenských inovací, které lze uplatňovat za účelem zajištění účasti občanů;

59. je připraven oslovit místní komunity s cílem zvýšit povědomí o misích EU jako takových a pomoci jim oslovit evropské občany a podniky;

60. zdůrazňuje, že mise EU budou úspěšné pouze tehdy, bude-li se klást důraz na odstranění digitálních a inovačních nerovností v Evropě a propastných rozdílů v míře inovací mezi Evropou a USA. Středem pozornosti musejí být ambiciózní, konkrétní a inkluzivní reálná opatření využívající výsledků vývoje, výzkumu a inovací;

61. zdůrazňuje, že pro úspěch misí EU jsou nutné inovace v oblasti výzkumu, vývoje a inovací. To znamená nová plošná řešení, která zajistí doplňkovost a podpoří součinnost s rámcovými programy Unie pro výzkum a inovace a dalšími unijními i světovými programy a finančními prostředky. Novým krokem je testování systému sítí ERAHubs, což by mělo vést k propagování využívání všech příslušných iniciativ EU v oblasti výzkumu, vývoje a inovací coby klíčové součásti regionální tvorby politik;

62. upozorňuje na skutečnost, že díky provádění misí EU bude podpořena vůdčí úloha obcí a regionů v EU i v celosvětovém měřítku. VR by měl při posilování úlohy měst a regionů v rámci Paktu starostů a primátorů a dalších globálních sítí vytvářet synergie mezi misemi EU a aktivitami a kampaněmi OSN „Race to Zero“ a „Race to Resilience“ prováděnými v rámci plnění cílů udržitelného rozvoje. Posílení celosvětového vedoucího postavení měst a regionů z EU může rovněž podpořit úsilí VR o formální uznání orgánů na nižší než celostátní úrovni v rámci UNFCCC a při přípravě na konferenci COP27;

Shrnutí rozhodujících faktorů úspěchu

63. připomíná, že Evropa musí do budoucna posílit svou konkurenceschopnost na celosvětové úrovni na základě znalostí, celoevropských partnerství, schopností a vloh, tj. musí zaujmout inkluzivní přístup a zapojit všechny. Evropa má příležitost převzít celosvětové vedoucí postavení při provádění společných opatření za účelem dosažení cílů udržitelného rozvoje a boje proti změně klimatu;

64. zdůrazňuje, že pro mise EU jsou klíčová konkrétní opatření. Pro hledání nových řešení a zjišťování nejlepších způsobů postupu má zásadní význam výzkum. K dosažení výsledků jsou nezbytné vhodné aplikace. Mise EU budou úspěšné pouze tehdy, budou-li pro ně vytvořeny vhodné místní podmínky. To se netýká pouze technologií a výzkumu, ale v první řadě také přístupu zaměřeného na člověka a na rozvíjení dovedností, zvládnání místních rizik a zajištění přístupu k nejlepším zdrojům v celé Evropě. V zájmu spoluvytváření udržitelných řešení mají při inovacích zásadní význam aspekty týkající se lidí;

65. konstatuje, že mise EU jsou nezbytné pro podporu transformace Evropy v ekologičtější, zdravější, inkluzivnější a odolnější kontinent. V zájmu splnění ambiciózních cílů musí každá mise EU fungovat jako rozsáhlé portfolio opatření. Tato evropská portfolia musí být uspořádána na základě komplexních portfolií opatření organizovaných na regionální a místní úrovni, včetně integrovaných výzkumných projektů, politických a legislativních opatření a místních prováděcích činností;

66. důrazně poukazuje na nutnost spolufinancovat a podporovat města a regiony při jejich každodenní práci na vytváření hodnot a učení na základě srovnávání s cílem šířit osvědčené postupy a nejlepší opatření pro dobré životní podmínky občanů v jejich každodenním životě. Úlohou demonstračních komunit je působit jako průkopníci, vývojáři a hlavní testéři systémových změn pro všechny ostatní;

67. je připraven spolupracovat s misemi EU s cílem zajistit, aby byly procesy referenčního srovnávání a učení na základě srovnávání mezi demonstračními městy a regiony a ostatními přitažlivé. Finanční nástroje musí být flexibilní a inovativní a musí podporovat skutečné zájmy měst a regionů;

68. zdůrazňuje, že hlavní otázkou je to, jak se města a regiony naučí organizovat nezbytné činnosti a jak tyto činnosti přilákají soukromé průmyslové a jiné investice. Síť ERAHubs v ideálním případě zajistí, aby se místní a regionální ucelené systémy v oblasti výzkumu, vývoje a inovací staly nedílnou součástí příslušného celoevropského systému;

69. požaduje lepší společenskou a technologickou předvídatelnost a intenzivnější spolupráci, neboť jsou to zásadní faktory úspěchu, které umožní urychlit průmyslové a jiné investice nezbytné k dosažení uhlíkové neutrality a dalších cílů misí EU. Politika soustředící se na mise je ideálním prostředkem k posílení rozměru „zdola nahoru“ v rámci jedinečného systému víceúrovňové správy EU a členské státy si mohou a budou aktivně vyměňovat získané poznatky. Cíle misí EU musí být více zohledněny při přípravě budoucích právních předpisů a zapracovány do nich. Jako příklad lze uvést stanovení ceny uhlíku a balíček „Fit for 55“;

70. zdůrazňuje, že do misí EU je třeba začlenit nejnovější pokyny a plány EU v oblasti průmyslové a inovační politiky a nezbytné nové vědecké a technologické poznatky a inovace a je nutné je rozvíjet a přenášet do reálných řešení a praxe prostřednictvím účinných opatření v oblasti řízení znalostí přístupem „zdola nahoru“ a dalších opatření;

71. uznává, že digitální platformy misí EU jsou nezbytné k rychlejšímu předávání a řízení poznatků, k podpoře virtuální spolupráce a navazování kontaktů za účelem vytváření nových partnerství, ke zjednodušení postupů financování atd. Musí být vytvářeny ve spolupráci se zástupci měst a regionů;

72. závěrem konstatuje, že pro úspěch misí EU mají rozhodující význam nové náležité a účinné pracovní postupy, které musí zohledňovat poznatky získané z iniciativy Open Innovation 2.0, různých iniciativ čtverné šroubovice a řady dalších, při současném společném zavádění atraktivní participativní správy nové generace. Je nutné zapojit celou škálu skupin obyvatelstva od mladých lidí po starší osoby. Při činnostech prováděných v rámci misí by měly být zohledněny různé aspekty, které jsou typické pro různé generace, a měly by být zaváděny inovativní a odpovědné postupy k dosažení angažovanosti nezbytné k zajištění udržitelné budoucnosti Evropy.

V Bruselu dne 27. dubna 2022.

předseda
Evropského výboru regionů
Apostolos TZITZIKOSTAS
